

Huvudman

Eskilstuna kommun
eskilstuna.kommun@eskilstuna.se
catrin.fredriksson@eskilstuna.se

Ärendet

Tillsyn av anpassad grundskola Årby i Eskilstuna kommun.

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Eskilstuna kommun avseende brister rörande beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck, information om elevens utveckling via utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys inlett en tillsyn av anpassad grundskola Årby i Eskilstuna kommun under våren 2026.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid anpassad grundskola Årby följer gällande bestämmelser rörande beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång, kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck, information om elevens utveckling via utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 3 och 4 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat beslut rörande anpassad studiegång och enskild undervisning samt ett urval av elevernas individuella utvecklingsplaner. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång fattas av rektorn

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens samtliga beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång. Två av dessa beslut har fattats av en representant för elevhälsan medan övriga tre beslut fattats av rektorn. I besluten om anpassad studiegång framgår vilka avvikelser som gjorts från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen.

Av intervju med rektorn framgår att rektorn uppmärksammat att två av besluten fattats av en representant från elevhälsan, att rektorn är medveten om att detta är fel och att det skett av misstag. Av intervju med elevhälsan framgår att rätten att upprätta och besluta om åtgärdsprogram är delegerat till en av representanterna i elevhälsan, men att denna delegation inte gäller beslut om anpassad studiegång, särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

(3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns två beslut om enskild undervisning respektive anpassad studiegång vilka fattats av annan person än rektorn under innevarande läsår, vilket är en brist.

Av intervjuer med såväl rektorn som elevhälsans representanter framgår att de är väl medvetna om att det är rektorn som ska fatta dessa beslut och att det är ett misstag att annan person än rektorn fattat denna typ av beslut i två fall.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om den vars verksamhet granskas är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Eskilstuna kommuns verksamhet vid anpassad grundskola Årby uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång.

Mot bakgrund av att huvudmannen och rektorn påtalat de aktuella bristerna och att det framgår att såväl rektorn som elevhälsan är väl medvetna om författningarnas krav kopplat till dessa beslut bedömer Skolinspektionen att det finns särskilda skäl och avstår därför från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av de dokument som Skolinspektion begärt in från huvudmannen inför skolbesöket framgår att rektorn genom att ta del av planeringar och i dialog med lärarna följer upp att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer behandlas återkommande under elevernas skolgång i årskurs 1–6. Av intervjuer med lärare och elever framgår vidare att det finns temaveckor som kärleksvecka och en temadag kopplat till "pride".

Av intervju med lärare framgår att de tar upp kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck i sin undervisning. Enligt lärarna tar de till

vara situationer som uppstår i undervisningen där lärarna ser att det är naturligt att ta upp frågor kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck med eleverna. Av intervju med rektorn framgår att rektorn fört en dialog rörande kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck med personalen på skolenheten, men att området inte beskrivits i den översiktliga planeringen.

Rättslig reglering

Av läroplanen för anpassade grundskolan framgår att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi. (Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag)

Av läroplanen för anpassade grundskolan framgår vidare att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om området sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. (Lgr22, 2.2 Kunskaper)

Av läroplanen för anpassade grundskolan framgår också att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Information om elevens utveckling via utvecklingssamtal och en individuell utvecklingsplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärarna framgår att eleven och elevens vårdnadshavare varje termin informeras om elevens utveckling genom utvecklingssamtal. Vidare framgår av dessa intervjuer att alla

vårdnadshavare kan ta del av en individuell utvecklingsplan i digital form och att de vårdnadshavare som så önskar även får den utskriven. Det framgår även av intervjuerna att i de fall en vårdnadshavare inte begär betyg i ett ämne eller i de fall en elev läser ämnesområden ges ett skriftligt omdöme om elevens kunskapsutveckling i förhållande till betygskriterierna i ämnet eller ämnesområdet. Av intervju med elevhälsan framgår att alla individuella utvecklingsplaner innehåller en framtidsytande planering och sammanställning av de insatser som behövs för att eleven ska uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att i årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till
 - a. kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 i de ämnen som eleven får undervisning i, eller
 - b. kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnesområden som eleven får undervisning i, och
2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Om en elev ges betyg i årskurs 4 och 5 gäller inte skyldigheten enligt första stycket i de aktuella årskurserna (skollagen 11kap. 16 §)

I årskurs 6–9 ska läraren, om eleven får undervisning i ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i eller ett ämnesområde, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till
 - a. betygskriterierna i ämnet, eller
 - b. kriterierna för bedömning av kunskaper i ämnesområdet, och
2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnet eller ämnesområdet.

(skollagen 11kap. 16 a §)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Åhman Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Åhman Lundberg

X Hans Granath

Föredragande
Signerat av: Hans Granath